

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

A decorative graphic consisting of several triangles: a solid black triangle pointing up at the top center, a solid grey triangle pointing down at the top right, a solid grey triangle pointing up at the bottom left, and a solid grey triangle pointing up at the bottom right.

**STUDENTŲ
MOKSLINĖS VEIKLOS
LXXV
KONFERENCIJA**

Vilnius, 2023 m. gegužės 15–19 d.
PRANEŠIMŲ TEZĖS

*Leidinį sudarė VU MF Mokslo specialistė
dr. Simona KILDIENĖ*

Mokslo komitetas:

Prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė
Doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
Prof. dr. Vaiva Hendrixson
Doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
Prof. dr. Nomedas Rima Valevičienė
Prof. dr. Eglė Preikšaitienė
Dr. Diana Bužinskienė
Prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
Doc. dr. Saulius Galgauskas
Prof. dr. Eugenijus Lesinskas
Doc. dr. Valdemaras Jotautas
Prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas

Dr. Ieva Stundienė
Prof. dr. Marius Miglinas
Doc. dr. Birutė Zablockienė
Inga Kisielienė
Prof. dr. Violeta Kvedarienė
Dr. Žymantas Jagelavičius
Prof. dr. (HP) Edvardas Danila
Doc. dr. Kristina Ryliškienė
Dr. Gunaras Terbetas
Prof. dr. Alvydas Navickas
Doc. dr. Rima Viliūnienė
Prof. dr. Sigita Lesinskienė

Doc. dr. Sigitas Ryliškis
Doc. dr. Vytautas Tutkus
Dr. Danutė Povilėnaitė
Doc. dr. Sigita Burokienė
Dr. Agnė Abraitienė
Prof. dr. Pranas Šerpytis
Prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
Prof. dr. Vilma Brukienė
Dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
Doc. dr. Marija Jakubauskienė

Organizacinis komitetas:

Martyna Sveikataitė
Rafal Sinkevič
Gintarė Zarembaitė
Alicija Krasavceva
Karina Mickevičiūtė
Jogailė Gudaitė
Emilis Gegeckas
Auksė Ramaškevičiūtė
Tautvydas Petkus
Kristina Marcinkevičiūtė
Melita Virpšaitė

Gabrielė Lisauskaitė
Rosita Reivytytė
Kamilė Čeponytė
Šarūnas Raudonis
Monika Rimdeikaitė
Inga Česnavičiūtė
Tadas Abartis
Rūta Bleifertaitė
Kristijonas Puteikis
Saulius Ročka
Paulius Montvila

Agnė Timofejevaitė
Augustė Lapinskaitė
Emilis Šostak
Gratas Šepetyš
Gediminas Gumbis
Erika Ališauskienė
Indrė Urbaitė
Miglė Vilniškytė
Urtė Smailytė
Gabriela Šimkonytė
Julija Bitautaitė

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2023

© Vilniaus universitetas, 2023

TĖVŲ ŽINIŲ APIE ANKSTYVAJĄ VAIKO RAIDĄ IR INFORMACIJOS APIE JĄ ŠALTINIŲ VERTINIMAS

Darbo autorė. Silvija DUDUTIENĖ, Visuomenės sveikatos magistrantūros studijų programos II kursas.

Darbo vadovas. Doc. dr. Donatas AUSTYS, Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Sveikatos mokslų instituto Visuomenės sveikatos katedra.

Darbo tikslas. Moksliniai tyrimai atskleidė, jog žemesnis tėvų žinių lygis apie vaikų raidą ir vaikų gebėjimus skirtingais jos etapais gali lemti pavėluotą raidos sutrikimų atpažinimą. Be to, užsienio valstybėse atlikti tyrimai atskleidė, kad tėvų žinių lygis gali priklausyti nuo socialinių ir demografinių veiksnių, gydytojų konsultacijų ir naudojamų informacijos šaltinių bei raidos registravimo priemonių, todėl šio tyrimo tikslas buvo atsižvelgiant į šiuos veiksnius įvertinti tėvų žinias apie galimus vaikų sveikatos ir elgesio sutrikimus, susijusius su vaiko raida.

Darbo metodika. Tyrimo duomenys rinkti elektroninės anoniminės anketinės apklausos būdu 2022 m. pietryčių Lietuvoje apklausiant ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų tėvus. Tyrimo imtį sudarė 802 respondentai. Statistinei duomenų analizei naudota *R commander 4.0.5* programa. Respondentų pasiskirstymo pagal kategorinius kintamuosius vertinimui naudotas chi kvadratų testas. Pasirinktas reikšmingumo lygmuo $\alpha=0,05$. Lyginant respondentų pasiskirstymą tarp grupių, kai už 5 mažesnių tikėtinių reikšmių buvo daugiau nei 20 procentų, taikytas Fišerio tikslusis testas. Skaitiniams kintamiesiems apibūdinti buvo tikrinamas skirstinio normalumas – tam naudotas Shapiro – Wilk testas.

Rezultatai. Dauguma respondentų (71,9%) turėjo žemesnį (vidutinį arba žemą) žinių lygį apie vaikų raidą. Žemesnis žinių lygis buvo dažnesnis tarp vyrų, tėvų, turinčių žemesnį išsiskolymą, gyvenančių mažesnėje gyvenvietėje, nedalyvavusių užsiėmimuose apie vaikų sveikatą ir įgūdžių ugdymą, neskaitančių tėvams skirtų knygų, žurnalų ar naujienlaiškių, nesinaudojančių internetinėmis svetainėmis bei socialiais tinklais skirtais tėvams, nežyminių vaiko ūgio „ant sienos“, nesižyminių informacijos apie savo vaiko raidą internetinėje svetainėje ar kompiuteryje bei tarp tėvų, kurie nevertino savo vaiko raidos lygindami su nustatytomis to paties amžiaus vaikų raidos normomis (atitinkamai 85,5% prieš 70,7%, 82,9% prieš 69,4%, 80,5% prieš 69,2%, 76,2% prieš 66,7%, 80,2% prieš 68,2%, 76,3% prieš 69,3%, 76,4% prieš 64,3%, 74,5% prieš 67,7%, 72,9% prieš 58,9% ir 76,2% prieš 69,0%, $p<0,05$). Pusė (52,7%) tėvų nurodė, kad jų vaikas pas pediatrą ar šeimos gydytoją lankosi rečiau nei 1 kartą per 3 mėnesius. Trys ketvirtadaliai tyrimo dalyvavusių tėvų nurodė, kad gydytojo konsultacija vaikui truko ne ilgiau nei 15 minučių, kad gydytojas skyrė pakankamai laiko ir dėmesio vaiko sveikatos būklės įvertinimui ir konsultacijai bei kad gydytojas suteikė pakankamai išsamią informaciją apie vaiko sveikatos būklę. Pagrindinis informacijos šaltinis, kurį tėvai naudojo sužinoti

apie savo vaiko raidą buvo gydytojų/slaugytojų konsultaciją (85,0%), tėvams skirtos knygos, žurnalai, naujienlaiškiai (70,4%), internetinės svetainės (62,6%). Didesnė dalis (59,1%) tėvų savo vaikų raidą vertino lygindami su nustatytomis to paties amžiaus vaikų raidų normomis, 54,2% fotografavo vaiką kiekvieną mėnesį bei 46,4% filmavo naujus įvykius vaiko pasiekimus. Ryšio tarp žinių lygio ir tėvų amžiaus, šeiminės padėties, užimtumo, gaunamų pajamų, vaikų skaičiaus, jauniausio vaiko lyties, jauniausio vaiko amžiaus, vaikui nustatytų raidos sutrikimų bei apsilankymų pas gydytojus patirties nebuvo nustatyta ($p>0,05$).

Išvados. Žemesnis žinių lygis buvo būdingas vyrams, tėvams, turintiems žemesnį išsimokslinimą, gyvenantiems kaime ar miestelyje, nedalyvavusiems užsiėmimuose apie vaikų sveikatą ir įgūdžių ugdymą, neskaitantiems tėvams skirtų publikacijų, nesinaudojantiems internetinėmis svetainėmis bei socialiniais tinklais, tėvams, nesižymintiems vaiko ūgio „ant sienos“, nesižymintiems informacijos apie savo vaiko raidą internetinėje svetainėje ar kompiuteryje bei nevertinusiems savo vaiko raidos lyginant su nustatytomis to paties amžiaus vaikų raidos normomis. Tėvų amžius, šeiminė padėtis, užimtumas, vidutinės vienam šeimos nariui tenkančios pajamos, vaikų skaičius, jauniausio vaiko lytis, jauniausio vaiko amžius, vaikui nustatyti raidos sutrikimai bei apsilankymų pas gydytojus patirtis nebuvo susiję su žinių lygio skirtumais.

Raktažodžiai. Ankstyvoji vaiko raida; tėvų žinios; informacijos šaltiniai; patirtys pas šeimos gydytojus ar pediatrus.